

Keskkonnaministri määruse „Toetuse andmise tingimused meetmes „Ettevõtete ressursitõhusus“ tegevuse „Jäätmete ringlussevõtu toetamine“ jaoks avatud taotlemise korral“ muutmine“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Eelnõukohase määrusega (edaspidi *eelnõu*) täpsustatakse toetuse andmise tingimusi meetmes „Ettevõtete ressursitõhusus“ tegevuse „Jäätmete ringlussevõtu toetamine“ korral.

Eelnõu ja selle seletuskirja koostasid Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse osakonna nõunikud Mihkel Krusberg (e-post: mihkel.krusberg@envir.ee, telefon: 626 0752) ja Marika Lillemets (e-post: marika.lillemets@envir.ee, telefon: 626 2867) ning eelarve- ja strateegiaosakonna peaspetsialist Eerika Purgel (e-post: eerika.purgel@envir.ee, tel: 626 0709). Õigusekspertiisi tegi õigusosakonna jurist Rene Lauk (e-post: rene.lauk@envir.ee, telefon: 626 2948) ja keeleteoimetaja oli sama osakonna peaspetsialist Aili Sandre (e-post: aili.sandre@envir.ee).

2. Eelnõu sisu

Eelnõu koosneb 14 punktist.

Punktiga 1 tunnistatakse kehtetuks § 5 lõige 5. Määrusest jäetakse välja kitsendus jäätmeliikidele. Edaspidi saab toetust taotleda kõikide jäätmeliikide ringlussevõtuks ettevalmistamiseks või ringlussevõtuks, kuna hetkel kehtiv kitsendus ei toonud piisavalt taotlejaid. Arvestades perioodi lõppu, on mõistlik jäätmeliikidega mitte kitsendada taotlejaid.

Punktiga 2 tunnistatakse kehtetuks § 5 lõige 8. Määrusest jäetakse välja kitsendus käitluskeskuse rajamiseks. Edaspidi võib käitluskeskuse jäätmete ringlussevõtuks või ringlussevõtuks ettevalmistamiseks rajada kõikidesse maakondadesse. Arvestades perioodi lõppu on mõistlik mitte kitsendada taotlejaid piirkondadega.

Punktiga 3 muudetakse § 9 lõiget 1. Muudatusega antakse võimalus toetust taotleda erineva suurusega projektidele. Toetuse miinimummäär on vähendatud, et toetust saaksid tulla taotlema ka väiksemad ettevõtted väiksemate, kuid samas tõhusate ringlussevõtu projektideks. Miinimumiks on valitud 100 000 eurot, kuna sellest väiksema summa korral tuleks rakendada toetuse andmisel kulude lihtsustatud hüvitamisviise, aga selle meetodika tegemine antud meetme jaoks on keeruline. Samuti on suurendatud maksimummäär, et anda võimalus ellu viia suuremahulist ja ringlussevõttu oluliselt edendavat projekti, arvestades samal ajal ka vabu vahendeid.

Punktiga 4 täiendatakse § 9 lõikega 7. Muudatuse eesmärk on lihtsustada toetuse taotlemise menetlemist. Lisaks teeb see lihtsamaks projekti raames abikõlblike kulude arvestuse, kui osakaal mõlema abiliigi puhul on sama, st toetuse osakaal nii vähese tähtsusega abi (VTA) kui ka riigiabi puhul sõltuvalt ettevõtte suuruselt.

Punktiga 5 muudetakse § 10 lõiget 1. Muudatuse eesmärk on kiirendada taotluste menetlemist. Kui varem toimus taotlemine vooru põhjal pingerea alusel, siis arvestades perioodi lõppu muudetakse see pidevaks. Täpsustatakse seoses sellega ka taotluste vastuvõtmisega seotud teavitamist.

Punktiga 6 täiendatakse § 10 lõikega 4. Täpsustava lõikega lisatakse, et toetusi menetletakse laekumise järjekorras ja seni kuni eelarves vahendeid jagub.

Punktiga 7 muudetakse § 12 lõike 2 punkti 1. Täpsustatakse, et projekti tegevusega seotud kinnisaja, maatüki või ehitise või nende osa omandit või eelnimetatute kasutusõigust tõendavad dokumendid peavad katma ka vara säilivuse ja sihtotstarbelise kasutamise nõude projekti abikõlblikkuse järgset viieaastast perioodi.

Punktiga 8 asendatakse §-s 15 lauseosa „30 kalendripäeva“ lauseosaga „10 kalendripäeva“. Muudatuse eesmärk on kiirendada menetlust, arvestades, et antakse toetust pideva vooruna.

Punktiga 9 muudetakse § 17. Paragrahv 17 reguleerib taotluse hindamise korda. Kui taotlus ja taotleja vastavad nõuetele, siis eelarvevahendite olemasolul saab taotleja toetust. Projekti põhjendatust eraldi ei hinnata, kuna see tuvastatakse projekti nõuetele vastavuse hindamisel. Projekti kuluefektiivsust eraldi ei hinnata, kuna selleks on nõutud taotlemisel kolme võrdleva hinnapakumise esitamine või põhjendus, miks seda esitatud pole. Lisaks saadakse toetust reaalselt tekkinud kulude järgi ning kõik hanked tuleb teha riigihangete registris. Projekti mõju meetme eesmärkide saavutamisele eraldi ei hinnata, kuna selle tagavad nõuded taotlusele (sh jäätmete ringlussevõttu tõendavad dokumendid). Toetuse taotleja/saaja suutlikust projekti ellu viia eraldi ei hinnata, kuna selle tagavad nõuded taotlejale.

Lõikes 1 sätestatakse, mida taotlemise menetlemise käigus sisuliselt hinnatakse. Lõikes 2 tuuakse välja ka õigus kaasata hindamisse eksperte, kui selleks vajadust nähakse. Jäätmekäitluse projektid on tihti tehnoloogiliselt keerukad, mistõttu võib tekkida vajadus kontrollida nende vastavust taotluse nõuetele. Lõikes 3 sätestatakse taotluse hindamiseks hindamiskomisjoni moodustamise kord. Komisjoni ülesanne on hinnata valitava tehnoloogia alternatiivide võrdlust (vähese tähtsusega abiga taotlemisel), hetke taset ületavat uuenduslikku tehnoloogiat (üldise grupierandi määruse (GBER) artikli 47 alusel taotlemisel) ja alginvesteeringu selgituse asjakohasust (GBER-i artikli 14 alusel taotlemisel).

Punktiga 10 tunnistatakse § 18 kehtetuks. Edaspidi korraldatakse toetuse jagamiseks pidev voor, kus toetust saavad kõik, kelle taotlused vastavad nõuetele, tehes § 17 kohase hindamise. Muudatuse eesmärk on kiirendada projektitaotluste menetlemist ja anda nõuetele vastavatele taotlejatele võimalus oma projektiga kiiremini algust teha ning perioodi lõpuks projektid ellu viia. Arvestades Eesti madalat jäätmete ringlussevõtu määra, on vaja lisainvesteeringuid jäätmemajandusse.

Punktiga 11 muudetakse § 19 lõiget 1. Muudatus on vajalik, kuna hindamiskriteeriumid on kehtetuks tunnistatud ja seetõttu täpsustatakse, et edaspidi saavad toetust kõik taotlejad, kes ise ja kelle taotlus on tunnistatud vastavaks, kuni eelarves vahendeid jätkub. Juhul kui vahendeid on vähem kui taotluses küsitud, teeb rakendusüksus projekti vähendamise ettepaneku.

Punktiga 12 tunnistatakse § 19 lõike 6 punkt 3 kehtetuks. Muudatus on seotud asjaoluga, et edaspidi antakse toetust kõigile, kes ise ja kelle taotlus vastab nõuetele, st ei kasutata eraldi hindamiskriteeriume.

Punktiga 13 täiendatakse § 19 lõiget 6 punktidega 4 ja 5. Täpsustatakse, et toetust ei saa projektid, mis ei mahu eelarvesse või kus taotlus või taotleja ei vasta nõuetele.

Punktiga 14 kehtestatakse uuesti lisa 2 „Äriplaani ja finantsanalüüsi koostamise juhend meetme „Ettevõtete energia- ja ressursitõhusus“ tegevuste „Jäätmete ringlussevõtu toetamine“ ning „Jäätmete korduskasutuseks ettevalmistamise toetamine“ elluviimiseks“ ning lisatakse VTA-d puudutavad täpsustused.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus on kooskõlas Euroopa Liidu õigusaktidega ja perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seadusega.

Eelnõu koostamise aluseks on järgmised EL-i määrused:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted ühisesse strateegilisse raamistikku kuuluvate fondide – Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi – kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1083/2006;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1301/2013, milles käsitletakse erisätteid Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgi kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006;
- Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014, 17. juuni 2014, ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks;
- Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes.

4. Määruse jõustumine ja mõjud

Eelnõu jõustub üldises korras. EL-i 2014–2020 vahenditega on võimalik ellu viia tegevusi Eesti jäätmekäitluse tõhustamiseks. Toetus on tõuge ettevõtetele jäätmekäitlusesse investeerimise soodustamiseks, mida rahastatakse EL-i 2014–2020 vahenditest ning seega ei mõjuta otseselt valitsussektori eelarvepositsiooni.

Määrusega reguleeritava meetme tegevused aitavad saavutada meetme tegevuste väljundnäitajaid ja toetuse andmise eesmärki ning aitavad kaasa Euroopa Liidu poolt seatud olmejäätmete ringlussevõtu ja korduskasutuseks ettevalmistamise sihtarvude täitmisele.

Määrusel on positiivne mõju loodus- ja elukeskkonnale. Määrusel puudub sotsiaalne, sealhulgas demograafiline mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, majandusele, regionaalarengule.

Meetme tegevusega panustatakse Euroopa Komisjoni juhtalgatuse „Ressursitõhus Euroopa“, EL-i tööstusheite, energiasäästu ja jäätmete direktiivide eesmärkide saavutamisse jäätmete ringlussevõtu edendamiseks. Nii Euroopa 2020 kui ka Eesti 2020 strateegia eesmärk on jätkusuutliku ja süsinikuvähese majanduskasvu tagamine. Selle tagamiseks tuleb jätkata tootmise kasvu lahtisidumist suurenevast ressursikasutusest. Samuti panustab see EL-i roheleppe algatusse. Määruse rakendamisel suureneb õigusselgus toetuse taotlemisel.

5. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Riigi Tugiteenuste Keskusele ja läbivate temade eest vastutavatele ministeeriumitele eelnõude infosüsteemi EIS kaudu ning Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020 valdkondlikule juhtkomisjonile.